

Labyrintspel fanns, och finns fortfarande, i många hem runt om i världen. Storhetstiden inföll i början av 1970-talet. År 1972 tillverkades det 140 000 spel i Boxholm. Totalt gjordes nästan tre miljoner labyrintspel i Boxholm.

Det gamla ålderdomshemmet i Boxholm blev en leksaksfabrik. En tillbyggnad gjordes på baksidan av huset i mitten på 1970-talet.

En stapel med trästommar till labyrintspel minner av vad som tidigare tillverkats i fabriken.

Åke Carlsson visar några produkter som tillverkas idag. De är till en HM-ägd butikskedja som heter &Other Stories, och kedjans produkter ligger i lådor tillverkade i Boxholm.

Boxholmare bakom Brio-succén

Historien bakom det populära labyrintspelet – och andra bekanta boxar

BOXHOLM (LT)

Det flesta förknippar leksaksfabrik förstas. Idag görs inga labyrintspel i Boxholm, men tillverkning av fina träprodukter produceras fortfarande av Carlssons leksaksfabrik. Saker som syns på många håll i världen.

Spelet blev Brios viktigaste produkt, och även för Carlssons leksaksfabrik förstas. Idag görs inga labyrintspel i Boxholm, men tillverkning av fina träprodukter produceras fortfarande av Carlssons leksaksfabrik. Saker som syns på många håll i världen.

Nästan tre miljoner spel tillverkades i Allan Carlssons leksaksfabrik innan Brio år 2005 beslutat att lägga ner all trätillverkning i Sverige och flytta tillverkningen till Kina.

Men vi tar historien från början. Det hela startade i början av 1940-talet, då Åke Carlssons pappa Allan jobbade på dörrfabriken i Boxholm. Al-

lan och en annan kille vid namn Sven Karlsson började bygga båtar och reparera roddbåtar, det var något de sysslade med vid sidan av det ordinarie arbetet. Allan slutade sedan på dörrfabriken och startade Carlssons båtbyggeri tillsammans med Sven, detta i en lokal på Storgatan.

– Det var en opraktisk lokal berättar Åke, det var lågt i tak, höga trösklar och ingen värme, men där gjordes diverse snickararbeten, och det var där som tillverkningen av labyrintspel kom att starta.

– Det fanns en kille i Boxholm som hette Tage Friberg, berättar Åke. Han var sjuk och låg på Kolmårdens sanatorium. Där träffade han en Tranås-kille som hette Sven Bergling och som frågade Tage om han ville testa ett spel som han hade gjort. "Du kan ju göra något spel själv också om du vill, det är inte så svårt", lär Sven ha sagt till Tage.

Nu var inte Tage någon duktig snickare, men eftersom Tage bodde granne med Allan Carlsson så bad han honom om hjälp. Tillverkningen kom igång och Tage gick runt i Boxholm och sålde eller delade ut labyrintspel.

– I början var omfattningen inte speciellt stor ler Åke Karlsson. Men det hela växte allt mer, och sedan tog Tage kontakt med NK i Stockholm och de nappade på spelet!

Det såldes kanske några hundra spel hos NK, och spelet blev en produkt i företaget Carlssons båtbyggeri.

I början av 50-talet blev Allan Carlsson ensam ägare till båtbyggeriet, och produktionen av labyrintspel ökade mer och mer. Det dröjde inte länge förrän labyrintspelet var den enda sysselsättningen för Carlssons båtbyggeri. År 1953 tog Brio över försäljningen och då tog försäljningen fart ännu mer, och det började även exporteras labyrintspel. Försäljningen ökade i princip hela tiden fram till början eller mitten av 1970-talet.

– Under storhetstiden körde vi spel, och delar till spel, överallt här i samhället, minns Åke. På skottkärror, på cyklar och i bilar. Man satt lite överallt och gjorde jobb.

Åke har ingen säker siffra, men ett 50-tal personer var säker inblandade i labyrintspelet på ett eller annat sätt vid den tiden. Toppåret var år 1972 tror Åke, då gjordes det omkring 140 000 labyrintspel i Boxholm.

Lokalerna blev för små, och tillverkningen flyttades till det gamla ålderdomshemmet, och tillverkningen kunde bli mer koncentrerad. En tillbyggnad gjordes dessutom under mitten av 1970-talet.

Namnet Carlssons båtbyggeri hängde med fram till 1987, då bildades ett aktiebolag och

namnet ändrades till Allan Carlssons leksaksfabrik AB. När suget efter labyrintspel började sjunka så startade fabriken upp tillverkning av en del andra produkter. Till exempel gjordes träfordon för barn att åka på. Även produkter till Ikea tillverkades under en period.

Då Brio lade ner tillverkningen av träprodukter i Sverige 2005 började företaget att aktivt leta kunder. Sedan årtio år tillbaka samarbetar företaget med Ballingslöv, dit Carlssons leksaksfabrik levererar bestickfack.

Men år 2011 hände det som gett företaget mycket arbete de senaste åren. Tack vare företagets hemsida tillverkar det nu små lådor och fack till en ganska ny butikskedja som heter &Other Stories, en kedja som HM ligger bakom. Lådorna är till för att exponera företagets produkter i. Nu gör företaget dessa lådor till alla butiker som startas upp runt om i världen! Till exempel i New York, London, Paris, Barcelona, Milano och Stockholm...

Carlssons leksaksfabrik är ju ett litet företag, och har så alltid varit, men produkterna från fabriken har satt, och fortsätter, sätta sina spår. Labyrintspelet är Brios genom tidernas viktigaste leksak. Det var detta spel som gjorde företaget känt. Brio tillverkade

nästan tre miljoner labyrintspel, och samtliga dessa spel gjordes i Boxholm!

Företaget har gjort trälådor till produkter som Ernst Billgren designat. Ett företag ville ha trälådor till en mycket exklusiv konjak.

– Det har inte blivit så många sådana lådor gjorda, men det kan ju bero på att konjaken var dyr, den kostade 49 000 kronor ler Åke...

Carlssons leksaksfabrik har sedan sju år tillbaka gjort prislådan till segaren i Eurovision Song Contest. Polarpriset för 2014 låg också i en låda tillverkad i Boxholm.

Idag är det bara Åke och hustrun Birgitta som normalt jobbar i fabriken, men ofta är det tre, fyra personer på plats eftersom Åke tar hjälp av personer vid behov. Åke nådde annars pensionsåldern härom året och då fanns ju tanken att jobba mindre, men det blir ju inte alltid som man tänkt...

Idag är det alltså avancerat finsnickeri som görs i fabriken, men allt började med labyrintspel. Spelet var nominerat till århundradets leksak av en norsk handelsförening. Labyrintspelet vann inte, men det är ju inte dåligt att komma tvåa. Och Lego – som vann – är ju också en trevlig leksak...

Text och bild:
KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Nypremiär: Musikcafé med Öppen scen

Varmt välkommen till Musikcafé med Öppen scen i kulturhuset Nygatan 9. Tid: 15-01-23, kl 19-21. Plats: Nygatan 9.

Söndagstur

Allmänheten välkomnas till Söndagsturer i Boxholms-skogarna. Vi gör upp en eld på en vacker och/eller intressant plats i Boxholms omgivning, på platsen kan man lyssna på en person som pratar om ett helt fritt ämne. Besökaren tar sig till platsen på valfritt sätt, men många tar en promenad till platsen. Berättaren får ordet ca kl 10.45.

Tid: 15-01-25, kl 10-11.30.

Plats: Denna söndag tänds elden nära Lillån öster om Bocketorp. Berättare är Eva Bremer.

Kommande söndagstur:

Tid: 15-02-01, kl 10-11.30.

Plats: Denna söndag tänds elden vid en torpruin, Anne-lund, som är belägen snett mitt emot Granforsens festplats. Berättare är Madelene Ögren.

Tid: 15-02-08, kl 10-11.30.

Plats: Denna söndag tänds elden i vacker skog inte så långt från Lillån, och det är mitt för avtagsvägen till den före detta återvinningscentralen. Berättare är Jörgen Auer.

Förntelsens minnesdag

Lars H Gustafsson, barnläkare och författare, föreläser om att samtala med barn och ungdomar kring mänskliga rättigheter och livets viktigaste frågor. Fri entré. Tid: 15-01-27, kl 18.30-20. Plats: Biblioteket.

Tips! Du vet väl om att du kan lägga in evenemang helt gratis på www.visit-ostergotland.se/sv/pagang/evenemang under respektive ort i Östergötland.

Tipsa andra om vad som händer i Boxholm med omnejd. Maila ditt evenemang till redaktionen@lanstidningen.se senast fredag veckan innan införande. Skriv Evenemang i ämnesraden.

Det läste jag i Länstidningen!

Prenumerera! Så har du också koll på vad som händer på Östergötlands landsbygd.

Ring 0141-560 03